การพัฒนากิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบเพลงเพื่อส่งเสริมความกล้าแสดงออกของเด็กปฐมวัย โรงเรียนตากสินราชานุสรณ์ จังหวัดตาก

Development of Movement and Rhythm with Music to Promote Self-Expression of Early Childhood, Taksin Rachanusorn School, Tak Province

จันจิรา แก้วสกุลไชย และ สุมิตรา ชาตานันท์

Janjira Kaewsakunchai and Sumitra Chatanan

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยโดยเฉลี่ยรวมและแยกเป็นรายด้าน ได้แก่การรับรู้อารมณ์ความรู้สึกตนเองและผู้อื่น การแสดงออกทางอารมณ์ และแสดงมารยาทที่ดี ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหว ก่อนการจัดกิจกรรมและระหว่างการจัด กิจกรรมในแต่ละช่วงสัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชาย– หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี ชั้นอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา2563 โรงเรียนตากสินราชานุสรณ์ ได้มาโดยใช้ วิธีการสุ่มอย่างง่าย ด้วยการเจาะจงมา 1 ห้องเรียน แล้วให้ครูผู้สอนบุคคลที่ได้รับการสุ่มทำการสังเกตโดยใช้ แบบสังเกตพฤติกรรมการกล้าแสดงออกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อคัดเลือกเด็กที่มีปัญหาพฤติกรรมเรื่อง การกล้าแสดงออกจำนวน 19 คน เพื่อจัดให้เด็กได้รับการกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 20 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เพลงจำนวน 4 เพลง และแบบสังเกตพฤติกรรมการกล้าแสดงออกของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สำหรับแบบสังเกตพฤติกรรมการกล้าแสดงออกของเด็กปฐมวัยมีค่า ดัชนีความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับจุดประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One-Group Pretest-Posttest Design สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล t-test คือแบบ Dependent Samples ผลการวิจัยพบว่า หลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวประกอบเพลงของเด็กปฐมวัยในภาพรวมอยู่ในระดับสูง และเมื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงระหว่างช่วงสัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่าคะแนน พฤติกรรมการกล้าแสดงออก โดยเฉลี่ยรวมถึงการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มขึ้นตลอดในช่วง สัปดาห์ที่ 1-5 ส่วนสัปดาห์ที่ 4 การเปลี่ยนแปลงของคะแนนพฤติกรรมการกล้าแสดงออก มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการกล้าแสดงออกของเด็กปฐมวัย ได้แก่การสนับสนุนและความสามัคคีพบว่า คะแนนพฤติกรรมการกล้าแสดงออก มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนเฉพาะช่วงสองสัปดาห์แรกส่วนช่วงสัปดาห์ถัดมามีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น

คำสำคัญ : กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบเพลง, ความกล้าแสดงออก

Abstracts

The main aim of this study is to study co-operative behavior change of early childhood children by average, total and separated by each aspect. Including the perception of emotions and feelings of oneself and others, emotional expression, and showing good manners of early childhood children who received movement activities. Before the event and during the event, for each activity during the week, the sample used for the study were male and female students aged 5-6 years, kindergarten 3, semester 2, academic year 2020, Taksin Rachanusorn School. By specifying to 1 classroom, the randomly assigned individual teachers observed by using the observation form of assertive behavior that the researcher created.

Children with subject behavior problems, a total of 19, assertive subjects were arranged to provide the children with movement and rhythm activities over a period of 4 weeks, 5 days a week, 20 minutes per day. The plan to organize activities to enhance the experience, 4 songs and the observation of the behavioral assertive behavior of the researcher created by the researcher. For the observation model, the behavior of assertiveness of the early childhood was valuable. The consistency index between behavior and the purpose of this study was based on the One-Group Pretest-Posttest Design research model. The statistics used to analyze t-test data were dependent samples. Preschool children in general are at a high level.

And analyzing the changes during the week, the research results were found that the score, the average assertive behavior was changed over the course of week 1-5. And week 4, the change in the assertive behavior score tended to increase. When analyzing the mean score of assertive behavior of children, including support and unity, was found assertive behavior score that increased in the first two weeks, while the following weeks respectively.

Keywords: Movement and Rhythm with Music, Self-Expression

บทนำ

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 มุ่งพัฒนาเด็กอายุ 3-6 ปทุกคนให้ได้รับการพัฒนาทุกด้านอย่างสมดุลทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีความสุขและเหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักภายใต้พื้นฐานของสังคมวัฒนธรรมและความเป็นไทยโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กตามมาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการตามวัยเต็มตามศักยภาพ และมีความพร้อมในการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้านไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนด ประกอบด้วย ประสบการณ์สำคัญ และสาระการเรียนรู้สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับปฐมวัยแต่ละแห่งต้องมีหลักสูตรสถานศึกษามีการวางแผนหรือกำหนดแนวทางการจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมให้เด็กบรรลุมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้สอนปฐมวัยหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก เน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการผ่านการเล่น เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการเล่นโดยยึดหลักจิตวิทยาและธรรมชาติของเด็ก ใช้เทคนิควิธีการบูรณาการสาระความรู้ทักษะประสบการณ์ที่ต้องการให้เกิดกับเด็กด้วยการเล่นให้เข้าด้วยกัน ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำเน้นการปฏิบัติด้วยการแสดงออกโดยการเล่นภายใต้การดูแลช่วยเหลือของครู (สุรดาพิณ เริงพานิช, 2561)

จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กนักเรียนชั้นอนุบาล 3/3 โรงเรียนตากสินราชนุสรน์ จำนวน 19 คนเด็กนักเรียนส่วนมากมีพัฒนาการที่สมวัยและเก่งในด้านต่างๆ แต่ขาดการสนับสนุนในเรื่องของการกล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ จึงทำให้เด็กนักเรียนส่วนมากไม่มีความกล้าในการคิดกล้าทำและแสดงออก ที่เห็นได้ชัดในการทำกิจกรรมต่างๆ โดยเฉพาะช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ไม่กล้าทำท่าทางเคลื่อนไหวตามจังหวะที่กำหนดให้ จะมีการเขินอายและไม่กล้าทำตาม และเวลาครูตั้งคำถามถามเด็กนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมที่ทำ เด็กนักเรียนจะไม่มีความเชื่อมั่นในการตอบคำถาม

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงคิดหาวิธีในการแก้ไขปัญหาโดยการใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวเป็นจังหวะประกอบเสียงเพลง เพื่อเป็นสื่อในการส่งเสริมพฤติกรรมความกล้าแสดงออกของเด็ก เพราะเป็นกิจกรรมที่ร่างกายและจิตใจมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อเสียงดนตรี เพลง เป็นจังหวะ หรืออุปกรณ์ต่างๆ โดยแสดงท่าทางตามจินตนาการอย่างอิสระและสร้างสรรค์และทำให้เด็กได้พัฒนาการทางด้านร่างกายอันมีผลต่อพัฒนาการด้านอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นสติปัญญา อารมณ์ จิตใจ และความกล้าคิดกล้าแสดงออกของเด็ก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ความกล้าแสดงออกของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความกล้าแสดงออกของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบเพลง

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experiment Research) ซึ่งผูวิจัยไดดำเนินการทดลองโดยใชแผนการทดลองแบบ One - Group Pretest - Posttest Design

2. กลุ่มเป้าหมาย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนตากสินราชานุสรณ์ จังหวัดตาก จำนวน 74 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3/3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนตากสินราชานุสรณ์ จังหวัดตาก จำนวน 19 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยการจับฉลาก 1 ห้องเรียนจาก 4 ห้องเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบเพลง จำนวน 20 แผน ใช้เวลา 4 สัปดาห์ๆละ 5 วันๆละ 20 นาที
2. เพลงชุดส่งเสริมความกล้าแสดงออก จำนวน 4 เพลงดังนี้

1 เพลงฉันเป็นกระต่าย 2 เพลงนกเขาบิน 3 เพลงโอ้ทะเลแสนงาม 4 เพลงโปเล โปลา ปลาวาฬ พ่นน้ำเป็นฝอย

3. แบบสังเกตพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในด้านความกล้าแสดงออกของเด็กปฐมวัยจะแบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ ก่อนได้การจัดประสบการณ์และหลังได้การจัดประสบการณ์โดยการใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบเพลง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยสร้างความคุ้นเคยกับกลุ่มตัวอย่างเป็นระยะเวลา 1 ภาคเรียน
2. ดำเนินการสังเกตพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในด้านความกล้าแสดงออกก่อนการจัดประสบการณ์ โดยใช้สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในด้านความกล้าแสดงออกของเด็กปฐมวัยแล้วตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด
3. ดำเนินการจัดประสบการณ์กับกลุ่มตัวอย่าง โดยการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบเพลง โดยผู้วิจัยดำเนินการจัดประสบการณ์ด้วยตนเองเป็นเวลา 3สัปดาห์ๆ ละ 3วันๆ ละ 20นาที จากนั้น ดำเนินการสังเกตพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในด้านความกล้าแสดงออกหลังการจัดประสบการณ์โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในด้านความกล้าแสดงออกชุดเดียวกันกับแบบสังเกตพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในด้านความกล้าแสดงออกที่ใช้ทดสอบก่อนการจัดประสบการณ์ แล้วตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมก่อนจัดประสบการณ์ และแบบสังเกตพฤติกรรมหลังจัดประสบการณ์มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าประสิทธิภาพ 2. ประมวลผล แปลผลและวิเคราะห์ข้อมูล 3. อภิปรายผล โดยใช้ตารางและการพรรณนา

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบเพลงเพื่อนส่งเสริมความกล้าแสดงออกเด็กปฐมวัยผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมและประเมินค่าคะแนนจากพฤติกรรมจำนวน 4 สัปดาห์ มีรายการประเมิน 5 รายการ ดังนี้

1. การกล้าแสดงออกที่ชัดเจน
2. การพูดและการใช้ภาษา
3. ความเชื่อมั่นในการทำท่าทางประกอบเพลง
4. เด็กคิดและทำท่าทางประกอบเพลงได้ด้วยตนเองอย่างสร้างสรรค์
5. มีความมั่นใจในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น

โดยมีคะแนนเต็มรายการละ 3 คะแนน ดังนั้นเด็กจะมีคะแนนสำหรับการปฏิบัติ 5 รายการ ต่อวัน มีคะแนนเต็ม 15 คะแนน เมื่อเด็กปฏิบัติกิจกรรมครบใน 1 สัปดาห์ หรือปฏิบัติกิจกรรมครบ 5วัน คะแนนรวมจึงเป็นสัปดาห์ละ 75 คะแนน

คะแนนหลังจากการปฏิบัติกิจกรรมการส่งเสริมเรื่องมารยาทในการพูดจาไพเราะด้วยกิจกรรมการเล่านิทานผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมและประเมินค่าคะแนนจากพฤติกรรมจำนวน 4สัปดาห์ เป็นการเก็บคะแนนจากกลุ่มเป้าหมาย 19คน มีรายการประเมิน 5 รายการ คือ1.การกล้าแสดงออกที่ชัดเจน2.การพูดและการใช้ภาษา3. ความเชื่อมั่นในการทำท่าทางประกอบเพลง 4.เด็กคิดและทำท่าทางประกอบเพลงได้ด้วยตนเองอย่างสร้างสรรค์5. มีความมั่นใจในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น เด็กมีคะแนนผลหลังจากทำกิจกรรมเคลื่อนไหว รายสัปดาห์ ตลอด 4สัปดาห์ มีค่าร้อยละ 67.10, 69.61, 75.72 และ 85.76